

FM15/7
Nuuk 12. Maj 2015
Sara Olsvig

Forslag til finanslov 2015. (Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

Her godt inde i året er vi ved at færdiggøre finansloven for i år. Pga. begivenhederne i efteråret, opløsningen af Naalakkersuisut og valget i utide er vi ekstraordinært først ved at færdigbehandle finansloven nu.

Vi ved at Naalakkersuisut har arbejdet under tidspres. Også i udvalget har vi bestræbt os på at gøre et godt stykke arbejde på trods af den knappe tid. Vi vil gerne sige tak til Naalakkersuisut og partierne for det store arbejde der er foretaget. Og vi vil også gerne takke embedsmændene hos Naalakkersuisut, udvalgssekretæren og tolkene. Landet og samfundet har brug for et stabilt politisk styre. Ved valget i efteråret fik vi på ny muligheden for at undgå, og gå væk fra en for befolkningen forvirrende slingrekurs.

Fra Inuit Ataqatigiit er vi som en opposition tildelt rollen som tilsynsførende ift. det politiske styre. Vi søger ind på de områder som vi kan samarbejde om, men selvfølgelig kritiserer vi også når det er nødvendigt. Vi ved godt, at nogle af partierne i koalitionen har været irriterede over vores mange spørgsmål. Men vi udfører til stadighed bare vores arbejde på vegne af befolkningen og med respekt for vores opgave som parlamentarikere.

Og denne arbejdsgang har vi også benyttet ifm. arbejdet med finansloven. Vi anser det for vigtigt at være bevidste om konsekvenserne af det arbejde vi udfører i Inatsisartut. Derfor har det heller ikke været acceptabelt for os, at vi i denne proces flere gange har oplevet, at de grønlandske versioner af informationerne er kommet meget sent. Ligesom andre partier har vi brug for, at have oplysningerne på grønlandsk.

På trods af at finansloven kan se ud som om den bare handler om en masse tal, er vi fra Inuit Ataqatigiit fuldt bevidste om, at disse tal har klare for befolkningen. Fordelingen af samfundets og skatteydernes penge har konsekvenser for dig og mig.

Specielt når landet har en anstrengt økonomi er det nødvendigt med en nøje gennemtænkt prioritering. Det er bydende nødvendigt med en reformering af de offentlige ydelser. Inuit Ataqatigiit igangsatte dette arbejde under vores regeringsperiode ved at etablere Skatte- og Velfærdskommissionen. Vi er velvidende om at levevilkårene for befolkningen ikke kun drejer sig om indkomsten, men at også boligforhold, støtte til boligbyggeri og andre ydelser har en indvirkning på den enkeltes vilkår.

Uligheden i befolkningen er stigende. Efter Inuit Ataqatigiits mening er uligheden et af de vigtigste områder som vi skal bekæmpe. Et samfund med mere lige vilkår vil være et stærkere samfund. Desværre vil den finanslov der her i dag vedtages af et flertal ikke bane vejen for øget lighed. Modsat vil den lette en række forhold for de bedrestillede mens den bebyrder de dårligere stillede.

Det undrer os, at et Naalakkersuisut og en koalition der er ledet af et parti der kalder sig socialdemokratisk har så lidt fokus på at bekæmpe ulighed. Det er en af vor tids største diskussioner, hvis vi skal have flere ind på arbejdsmarkedet og hvis vi skal sikre at landets borgere får samme muligheder for at udvikle sig.

Vi inviterer Naalakkersuisut og partierne til at deltage i diskussionen om hvordan vi kan bekæmpe uligheden gennem finansloven. Ulighed handler ikke alene om den indkomst man har i forhold til andre. Det handler også om den måde vi politisk beslutter at fordele de fælles midler og især hvem der får mest gavn af dem.

Men vi har også kommentarer omkring vellykkede tiltag i finansloven. Og først vil vi gerne takke Naalakkersuisut for at have taget nogle af vores kommentarer til 1. behandlingen til efterretning. Vi er glade for at vi nu tager det første skridt for at stramme op omkring revisionen af landskassen. Vi glæder os også over, at vores forslag om at en differentieret makrelafgift bliver taget op på efterårssamlingen. Vi støtter en differentieret afgift på pelagiske fisk, således at herboende fartøjer skal betale den mindste afgift. De bevillinger der var til kurser indenfor erhvervsområderne i bygderne er igen at finde i finansloven. Det er positivt.

Og planerne om at nedlægge lægestillingerne i Qasigiannuguit, Qaanaaq og Illoqqortoormiit er heldigvis også droppet. Inuit Ataqatigiit kan dog ikke stemme for Naalakkersuisuts nye forslag om at spare syv stillinger væk indenfor sundhedsvæsenet, idet Naalakkersuisut ikke kan oplyse om hvilke stillinger der er tale om. Vi vil sige klart fra Inuit Ataqatigiit, at vi ikke kan acceptere yderligere besparelser på sundhedsområdet.

Naalakkersuisut er ved at forberede lovændringen af førtidspensionsområdet. Vi er helt enige i at der skal ske ændringer. Vi er glade for at Familie- og Sundhedsudvalget har valgt at udsætte forslaget til efterårssamlingen, så de får god tid til at vurdere konsekvenserne. Vi er enige med udvalget i, at der kan sættes spørgsmålstejn ved, om de besparelser som Naalakkersuisut har regnet med virkelig er realistiske. Derfor sætter vi spørgsmålstejn ved de kalkulerede indtægter i finansloven og stemmer imod. Efter vores mening er tallene unødigt pyntede.

Særligt i bygderne stiller vi spørgsmålstejn ved, hvor førtidspensionisterne skal vende sig hen. Lad mig komme med nogle eksempler: I bygderne ved Tasiilaq viser de seneste tal, at der er 12 førtidspensionister i Sermiligaaq, 22 i Kulusuk og 16 i Kuummiut. Hvordan skal vi inden året er omme skabe jobs til dem? Vi kan godt forstå, at der er borgere der er bekymrede og føler sig usikre. Derfor siger vi: Lad os udføre arbejdet grundigt og velfunderet i stedet for hovsaløsninger som rammer borgerne uhensigtsmæssigt.

I løbet af forhandlingerne har vi hørt modsatrettede udmeldinger. Informationer fra salen, fra udvalget og fra møderne med Naalakkersuisut har ofte været forskelligartede. Derfor kan vi godt forstå at mange informationer først har været tilgængelige i slutningen af arbejdet med finansloven.

På baggrund af de seneste ændringsforslag Naalakkersuisut er kommet med har vi et par nye forslag. Vi håber at man vil tage godt imod disse og at der vil være tilslutning.

Vi støtter op om projektet omkring et National Stadion. Men vi mener at det er for meget at bevilge 1 mio. kr. i forhold til, at vi nu er i maj måned og man endnu ikke ved i hvilken by den skal placeres. Vi mener at det må være tilstrækkeligt at bevilge 600.000 kr. for i år og sammen med kommunerne udpeger en placering.

På denne måde kan vi nedsætte Naalakkersuisuts bebudede besparelser på tilskud til idræts på 600.000 kr. med 400.000 kr., således at besparelserne for sporten kun bliver på 200.000 kr.

Garveriet Great Greenland har haltet i mange år. Og Finansudvalget har flere gange tilført det ekstraordinære bevillinger. Fra Inuit Ataqatigiit har vi altid krævet, at Great Greenland skal lave en langsigtet handlingsplan, men dette er endnu ikke sket.

Naalakkersuisut har nu foreslået endnu en bevilling på 15 mio. kr. Vi er ikke imod denne bevilling, men vi mener godt at man kan skære bevillingen lidt ned. Vi foreslår at 1,6

mio. kr. af denne bevilling bruges til andre formål. Vi foreslår at de 1 mio. kr. går til ICC som en ekstra bevilling for i år, samt at 600.000 kr. som en ekstrabevilling går til puljen for uafhængig research, som indtil nu kun får 1 mio. kr.

Netop i disse år anser vi ICC's arbejde i det internationale forum som meget vigtigt. Her for nylig da oprindelige folk holdt det årlige møde med staterne i FN, Permanent Forum, i New York, blev ICC's vigtighed meget klart demonstreret, da de pointerede: Det er som om dyrenes rettigheder anses for mere vigtige end menneskerettighederne. Dette må Grønland kæmpe imod i samarbejde med ICC. ICC har stor påvirkning på det internationale samfund, det må vi styrke.

Her i disse år er det også yderst vigtig, at der er informationer fra uafhængig research tilgængeligt for befolkningen. Det handler om demokrati. Derfor er det vigtigt at finansiere en uafhængig informationsfond yderligere, og vi må også sikre, at denne pulje rent faktisk bliver anvendt.

Det er endnu uklart hvorledes man har tænkt sig at organisere mediestøtten. Vi har spurgt Naalakkersuisut indtil flere gange, men har ikke fået noget klart svar. Vi vil her gerne bede Naalakkersuisut om at uddybe dette spørgsmål.

Vi beklager, at Naalakkersuisut fastholder sin besparelse på boligområdet. Vi ser frem til, at Naalakkersuisut afsætter flere midler til renovering og vedligehold, men vi kommer ikke udenom også at forøge boligmassen de steder hvor der i dag er ventetid på boliger. Det er også udmærket at Naalakkersuisut fremrykker et projekt på ældreområdet og afsætter penge til projektering af et "standard-kollegie", men det er ikke tilstrækkeligt for at møde behovet.

Naalakkersuisut har varslet store investeringer i infrastrukturen og har visioner om at flere projekter søsættes indenfor de næste 2 år. Vi ser frem til at få mere viden om de projekter og deres konsekvenser.

Hvis Landbrugskommissionens anbefalinger skal føres ud i livet skal der afsættes mellem 190 og 240 millioner kroner. Det er et stort beløb som selvfølgelig skal fordeles over en lang årrække. Fra Naalakkersuisut side har man selv peget på, at man enten kan afsætte 19-24 millioner årligt de næste 10 år, eller 9,5-12 millioner årligt de næste 20 år. Men Naalakkersuisut har i finansloven kun afsat 6 millioner årligt. Det kan kun ses som en nedprioritering af erhvervet og behovet.

Man har endnu ikke vurderet omfanget af de økonomiske konsekvenser for den mistede servicekontrakt i Pituffik. Siden vi blev informeret i Inatsisartut i november har vi ikke fået yderligere informationer. Vi bemærker at der sker ændringer i Naalakkersuisut budgettering i finansloven ift. det underskud som Pituffik afstedkommer. Vi ved ikke hvorfor der sker disse ændringer, men for os ser det ud som om Naalakkersuisut misbruger disse tal for at prøve at forskønne balancen.

Det er på tide at vi får noget at vide. Vi kan ikke acceptere, at man som på slump prøver at sætte et tal på det mistede beløb. Man må tage ansvaret på sig og melde klart ud. Vi vil anmode Naalakkersuisut om at melde klart ud om dette forhold.

Set under et kan vi ikke godkende Naalakkersuisuts udspil for finansloven. Så vi vil derfor stemme nej ved afstemningen om den samlede finanslov. Det betyder ikke, at der ikke er flere forhold som vi godt kan gå ind for. Vi stemmer derfor for en række af delelementerne i dag.

Som vi også sagde ved andenbehandlingen af denne lov er dette en meget "blå" finanslov. Vi gætter på, at det er de højredrejede partier der er mest glade for denne finanslov. Vi vil minde om, at et stort flertal af vælgerne stemte på venstreorienterede partier. Alligevel er det det stik modsatte der kommer til udtryk i denne finanslov, og det

må de som stemmer for denne lov tage ansvaret for. Og så må vi arbejde på, at rette op på i denne udvikling i de kommende år.

Vi vil også kraftigt opfordre til, at vi igen finder vores grundige finanslovsbehandling frem når vi skal i gang med finansloven for 2016 senere i år. Vi skal ikke gøre den rodede proces vi har set her i foråret til det vante. Befolkningen og skatteyderne fortjener meget mere grundighed end det.

Vi vil gerne pointere overfor Naalakkersuisut, at vi ønsker at blive indkaldt til møde på et tidligt tidspunkt når man skal i gang med finansloven for 2016 og det videre reformarbejde. Hvis vi inviteres til at være med på et tidligt tidspunkt, kan vi være med til at lægge grundstenene, og der vil dermed være større sandsynlighed for, at vi kan mødes politisk.

Vi er klar til at være med i arbejdet.

Qujanaq.